

**Záměr na vyhlášení zvláště chráněného území ve smyslu ustanovení § 40 odst. 1
zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších
předpisů, a § 4 vyhlášky č. 64/2011 Sb.**

Přírodní památka Pískovna Žizníkov

listopad 2017

1. Název zvláště chráněného území: Pískovna Žizníkov (dále jen „PP“)

2. Předmět ochrany a jeho popis:

Souhrnná charakteristika předmětů ochrany: Společenstva živočichů a rostlin vázaná na raně sukcesní stadia písčitých a jiných ploch s výskytem drobných vodních ploch, s důrazem na ochranu populace ropuchy krátkonožé (*Epidalea calamita*).

Popis předmětů ochrany:

A. společenstva

název ekosystému	podíl plochy v ZCHÚ (%)	popis ekosystému
T5 Travníky písčin a mělkých půd	17	aktivní pískovna s většinou obnaženého povrchu nebo velmi lehce zarůstající vegetací, mírně zarůstající okraje pískovny, zarůstající písčina v jižní části PP, dočasné deponie jílů a písku

B. druhy

název druhu	aktuální početnost nebo vitalita populace v ZCHÚ	stupeň ohrožení	popis biotopu druhu
ropucha krátkonožá (<i>Epidalea calamita</i>)	desítky dospělců, prokázané rozmnožování (tisíce pulců)	KO	Pro rozmnožování vyžaduje malé a mělké vodní plochy bez ryb, osluněné, bez vegetace nebo jen s minimem vegetace. Preferuje rozmnožování v dočasných vodních plochách. Suchozemské stanoviště tohoto druhu musí být s výraznou převahou ploch bez vegetačního pokryvu (raná fáze sukcese). V lokalitě výskytu musí být velké zastoupení lehkých půd s možností zahrabání - úkryt přes den a zimování.
kovařík <i>Paracardiophorus musculus</i>	zjištěny vyšší desítky jedinců	CR	Jeho hlavním biotopem jsou rozsáhlejší volné štěrkové půdy břehů a ostrovů vodních toků. V severních Čechách pak osidluje pískovny a volné písky v oblastech pískovcových skal. Larvy jsou karnivorní a nekrofágní. Jako možné ohrožení druhu je možné považovat zarůstání písčitých ploch dřevinami (bříza a borovice).

KO – kriticky ohrožený druh dle vyhlášky č. 395/1992 Sb.

CR – kriticky ohrožený druh dle Červeného seznamu bezobratlých

3. Cíle ochrany

Cílem je lokalita ve stavu vyhovujícím k rozmnožování a výskytu populace ropuchy krátkonožé, tj. udržení a rozšíření volných ploch bez vegetace, udržení vysokého podílu ploch s otevřenými písčitými stanovišti a rozšíření nabídky ploch, kde se mohou vyskytovat periodicky vysychavé drobné vodní plochy.

Cílem ochrany a péče je udržení a zvýšení populace ropuchy krátkonožé i dalších předmětů ochrany.

4. Návrh kategorie ochrany zvláště chráněného území: přírodní památka

5. Základní ochranné podmínky: Základní ochranné podmínky přírodních památek jsou stanoveny v ustanovení § 36 odst. 2 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“): „*Změna nebo poškození přírodní památky nebo její hospodářské využívání vedoucí k jejímu poškození jsou zakázány.*“

6. Návrh bližších ochranných podmínek: V souladu s ustanovením § 36 odst. 1 zákona se navrhuje, aby na území nově navržené přírodní památky bylo možno jen se souhlasem orgánu ochrany přírody provádět tyto činnosti a zásahy:

- a) povolovat a provádět změny druhu pozemků nebo způsobů jejich využití,
- b) provádět terénní úpravy – netýká se těžby, rekultivace a likvidace pískovny dle plánu schváleného obvodním báňským úřadem a činností uvedených v platném plánu péče o PP,
- c) povolovat a umisťovat stavby,
- d) likvidovat vodní plochy včetně dočasných,
- e) sbírat či odchyťovat rostliny a živočichy, kromě výkonu práva myslivosti
- f) zřizovat příkrmovací zařízení nebo slániska a přikrmovat a vnaďit zvěř mimo příkrmovací zařízení
- g) vypouštět živočichy,
- h) vysazovat dřeviny,
- i) používat biocidy,
- j) provozovat hromadné sportovní nebo rekreační akce.

8. Územně správní zařazení území:

kraj:	Liberecký
okres:	Česká Lípa
obec s rozšířenou působností:	Česká Lípa
obec s pověřeným obecním úřadem:	Česká Lípa
obec:	Česká Lípa
katastrální území:	Žizníkov

9. Přehled katastrálních území a parcelních čísel pozemků dotčených záměrem na vyhlášení zvláště chráněného území:

Katastrální území: 797391 Žizníkov

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Číslo listu vlastnictví	Výměra parcely celková podle KN (m ²)	Výměra parcely v ZCHÚ (m ²)
701/1		orná půda	neuveden	10002	78479	78479
701/12		ostatní plocha	dobývací prostor	4918	11139	11139
701/13		ostatní plocha	dobývací prostor	4918	19658	19658
701/14		ostatní plocha	dobývací prostor	60000	25086	25086
701/32		orná půda	neuveden	10002	15655	15655
701/33		orná půda	neuveden	5207	2528	2528
701/34		orná půda	neuveden	1	350	350
701/35		orná půda	neuveden	1	81	81
701/36		orná půda	neuveden	1	456	456
701/46		orná půda	neuveden	10002	7918	7918
777/3		lesní pozemek	neuveden	1	4511	4511
777/4		lesní pozemek	neuveden	1	181	181
779/1		lesní pozemek	neuveden	1	16412	8861
779/2		ostatní plocha	dobývací prostor	1	2883	2883
779/3		lesní pozemek	neuveden	1	2869	2869
781		ostatní plocha	dobývací prostor	1	431	431

782/1		lesní pozemek	neuveden	1	4148	4148
782/3		lesní pozemek	neuveden	1	69	69
801/3		ostatní plocha	dobývací prostor	60000	4350	4350
801/4		orná půda	neuveden	1	4415	4415
986/2		ostatní plocha	ostatní komunikace	8	697	697
986/3		ostatní plocha	ostatní komunikace	8	594	594
986/5		ostatní plocha	ostatní komunikace	1	175	175
988/1		ostatní plocha	ostatní komunikace	5111	1578	824
989/4		ostatní plocha	ostatní komunikace	5111	180	180
991/2		ostatní plocha	ostatní komunikace	1	553	553
991/3		ostatní plocha	ostatní komunikace	1	356	356
992/1		ostatní plocha	jiná plocha	5106	211	211

10. Předpokládaná výměra zvláště chráněného území: 19,77 ha

11. Odůvodnění záměru na vyhlášení zvláště chráněného území:

Stručný popis území včetně aktuálního stavu přírodního i člověkem pozměněného prostředí:

Navrhovaná PP Pískovna Žizníkov se nachází 1,2 km JJV od kostela v obci Žizníkov, 4 km JV od středu České Lípy.

Lokalita leží v nadmořské výšce cca 260 m n. m., v mírně teplé oblasti MT9. Geomorfologicky území spadá do České tabule, Severočeské tabule, Ralské pahorkatiny, Zákupské pahorkatiny a Českolipské kotliny. Horninové podloží je tvořeno kvartérními sedimenty (nezpevněným sedimentem) – pískem a štěrkem. Z půd jsou zde regozem stenická a kambiem stenická podzolová.

V lokalitě se nachází převážně periodicky vysychavé drobné vodní plošky, v závislosti na srážkách. Pouze dvě z tůní jsou trvalejšího charakteru. V severní části aktivní pískovny vyvěrá drobný periodický potůček, který po cca 50 m mizí v zemi. V jihovýchodní části navrhované přírodní památky poblíž železnice je odvodňovací kanál, ve kterém je po větší část roku voda – v této ploše je pravděpodobně pramen. Jiné vodní plochy ani vodní toky se v území lokality nenacházejí. V okolí lokality, v areálu SZ směrem, jsou dvě technické nádrže a v místní části Žizníkov je větší rybník (Žizníkovský). Zhruba 1 km od lokality je údolí řeky Ploučnice s řekou a nivou v přírodním a přírodě blízkém stavu.

Lokalita „Pískovna Žizníkov“ je tvořena pískovnou s aktivní těžbou písků, dále manipulačními plochami (ukládání různých materiálů), v minulosti rekultivovanou plochou vytěžené pískovny (část území pravděpodobně nebylo rekultivováno technicky, ale bylo ponecháno bez zásahů), plochou pískovny, kde nedávno skončila těžba a nyní je zde navážen různý materiál, a tato část pískovny je tak v procesu technické rekultivace, a plochou trvalého travního porostu, na které je územním rozhodnutím č.j. výst/7726/59 – 154/24c ze dne 16. 12. 1959 umožněno využití území pro provoz pískovny.

Botanický průzkum lokality zatím nebyl proveden. Je zřejmé, že jsou zde v poměrně velkých plochách zastoupeny významnější biotopy - travníky písčin a mělkých půd (T5) a ruderalní bylinná vegetace mimo sídla, ochranný významné porosty (X7A). Další plochy v chráněném území jsou pak silně ovlivněné lidskou činností, vesměs degradované, bez botanického významu (ale s významem zoologickým). Ve strouze u vlakového nádraží (jižní část dílčí plochy 3) byla nalezena početná populace dle Červeného seznamu ohroženého okřehku trojbrázdého (*Lemna trisulca*).

V navrhované přírodní památce se vyskytují populace několika významných ohrožených druhů živočichů. Tím nejvýznamnějším druhem je ropucha krátkonohá (*Epidalea calamita*), která patří v ČR mezi kriticky ohrožené druhy s reálným rizikem úplného vyhynutí. V současné době připravuje MŽP pro tento druh záchranný program.

Ropucha krátkonohá, která se v této oblasti ještě před několika desítkami let vyskytovala na řadě lokalit, nachází nyní vhodné podmínky již pouze na dvou lokalitách (Provodín a Žizníkov). V PP Pískovna Žizníkov se rozmnožuje populace ropuchy krátkonohé odhadem o velikosti několika desítek dospělých jedinců. Nejlepší podmínky tento druh nachází v aktivní pískovně, rozmnožuje se ale také v menších počtech i v navazující manipulační ploše a v ploše v rekultivaci.

Ke kategorii ochrany zvláště chráněného území:

Území svými přírodními hodnotami a rozsahem odpovídá legislativně stanovené definici přírodní památky uvedené v § 36 odst. 1 zákona: „*Přírodní útvar menší rozlohy, zejména geologický či geomorfologický útvar, naleziště vzácných nerostů nebo ohrožených druhů ve fragmentech ekosystémů, s regionálním ekologickým, vědeckým či estetickým významem, a to i takový, který vedle přírody formoval svou činností člověk, může orgán ochrany přírody vyhlásit za přírodní památku*“.

K předmětům ochrany:

Hlavním předmětem ochrany jsou společenstva živočichů a rostlin vázaná na raně sukcesní stadia písčitých a jiných ploch s výskytem drobných vodních ploch, s důrazem na ochranu populace ropuchy krátkonohé. Průběžně rekultivovaná a v současné době dotěžovaná pískovna Žizníkov je jedinou lokalitou v Libereckém kraji, kde se samovolně, bez cílených managementových opatření, zatím populace kriticky ohrožené ropuchy krátkonohé udržuje (v Provodíně jsou foliové tůně). Rozsahem a charakterem je tedy vymezené území výjimečné v rámci Libereckého kraje, z hlediska možnosti reálného rizika vyhynutí ropuchy krátkonohé v ČR je přesah významu zachování populace ropuchy krátkonohé v Žizníkově celostátní. Do hlavních předmětů ochrany byl zahrnut i dle Červeného seznamu kriticky ohrožený kovařík *Paracardiophorus musculus*, který byl na lokalitě zjištěn v hojných počtech a je vázán na stejný typ terestrického biotopu jako ropucha krátkonohá, i biotop „Trávníky písčin a mělkých půd“ zahrnující obnažené písčiny. Tento biotop výskyt obou výše uvedených druhů i dalších druhů psamofilního hmyzu podmiňuje.

K cílům ochrany:

Cílem je lokalita ve stavu vyhovujícím k rozmnožování a výskytu populace ropuchy krátkonohé, tj. udržení a rozšíření volných ploch bez vegetace, udržení vysokého podílu ploch s otevřenými písčitými stanovišti a rozšíření nabídky ploch, kde se mohou vyskytovat periodicky vysychavé drobné vodní plochy. S postupným dotěžením pískovny dojde k významnému zásahu do biotopu ropuchy krátkonohé.

„...*evidence lokalit s význačným výskytem zvláště chráněných a/nebo ohrožených druhů rostlin a živočichů, sledování jejich stavu a zajišťování jejich vhodného managementu*“ je jednou ze šesti priorit Konceptu ochrany přírody Libereckého kraje.

Vyhlášení PP a tvorba náhradních vodních i suchozemských biotopů pro ropuchu krátkonohou za biotopy v dotěžované a zavážené pískovně je cele v souladu s touto prioritou. Bez aktivního zásahu na lokalitě v následujících letech by kvůli jejímu zarůstání dřevinami i konkurenčně silnými druhy trav zcela jistě došlo k zániku této jedinečné populace. Návrhy konkrétních opatření jsou na jednotlivé dílčí plochy specifikovány v Plánu péče o PP, jehož návrh byl již v souladu se zákonem vyhotoven.

K bližším ochranným podmínkám:

Předměty ochrany jsou vázány na stávající druh a způsob využití pozemků, tj. plochy dobývacího prostoru, další ostatní plochy a plochy bezlesí na lesní půdě. Jsou též vázány na dynamický vývoj v území, představovaný ideálně těžkou šterkopísku. I další narušování lokality včetně zemědělského hospodaření, strhávání drnu, tvorby hromad písku či pojezdů těžké techniky je pro zachování předmětů žádoucí, ne-li nezbytné. Všechny činnosti uvedené v bližších ochranných podmínkách lze

tedy v PP provozovat, lze i měnit druh a využití pozemků. Ovšem kvůli nutnosti jejich územního či časového omezení tak, aby nebyly v konfliktu s předměty ochrany, tzn. zejména, aby nedošlo k likvidaci biotopů předmětů ochrany, je pro ně nutný souhlas orgánu ochrany přírody. Toto opatření má zajistit usměrnění a vhodnou lokalizaci aktivit vyjmenovaných v bližších ochranných podmínkách v území, nikoliv jejich eliminaci.

K vymezení hranice zvláště chráněného území:

Navržená hranice PP je v drtivé většině vedena po hranicích stávajících pozemků. PP zahrnuje aktuálně dotěžovanou pískovnu, plochy rekultivace, manipulační plochy s výskytem ropuchy krátkonohé, dále plochy historické pískovny, kde rekultivace neproběhla a plocha je vhodná pro vytvoření biotopů pro ropuchu krátkonohou, vřesoviště v severovýchodní části, a zemědělsky obhospodařovaný pozemek p. č. 701/1, na kterém je územním rozhodnutím č.j. výst/7726/59 – 154/24c ze dne 16. 12. 1959 umožněno využití území pro provoz pískovny.

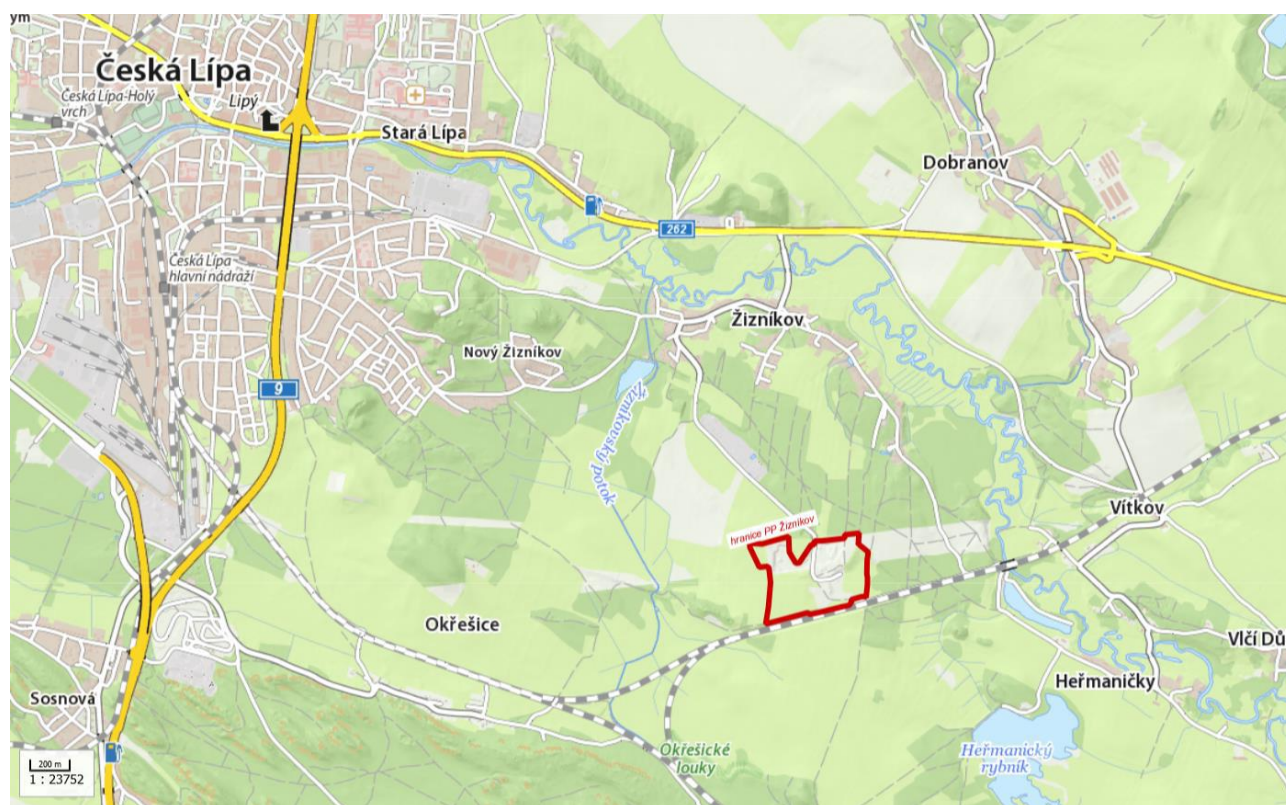
13. Ochranné pásmo: Vzhledem k charakteru PP, jejíž předměty ochrany vyžadují narušování a lidskou aktivitu, a k absenci rušivých vlivů z okolí je PP vyhlášována bez ochranného pásma.

Zpracovala: Mgr. Irena Waldhauserová

V Liberci dne 13. 11. 2017

Mapové přílohy (převzato z návrhu Plánu péče pro PP Pískovna Žizníkov na období 2018–2027, zpracovatel Mgr. J. Maštera):

M1 - Orientační mapa s vyznačením území (širší vztahy)

Zdroj: <http://geoportal.kraj-lbc.cz/>

M2 - Katastrální mapa se zákresem zvláště chráněného území

Podklad: © ČÚZK